

Z ŻYCIA Politechniki Śląskiej

P.4492/93/94

Rok akademicki
1993/94

nr 3

grudzień '93

*Sukcesów w pracy i nauce oraz
szczęścia w życiu osobistym
w roku 1994 pracownikom
i studentom życzy*

Kierownictwo Uczelni

SENAT

■ Trzecie zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej odbyło się 6 grudnia 1993 r. z następującym porządkiem obrad: zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania trzech pracowników na stanowisko profesora nadzwyczajnego, wyrażenie zgody na powołanie prof. Jana BANDROWSKIEGO na stanowisko Redaktora Naczelnego Wydawnictw Politechniki Śląskiej, podjęcie uchwały w sprawie zmiany zasad gospodarki finansowej Uczelni, podjęcie uchwały w sprawie likwidacji Ośrodka Elektronicznej Techniki Obliczeniowej i powołanie w strukturze Politechniki Śląskiej jednostki pozawydziałowej o nazwie Centrum Informatyczne, podjęcie uchwały w sprawie przekształcenia Ośrodka Szkoleniowego w Rybniku w Centrum Kształcenia Inżynierskiego i zatwierdzenie regulaminu tego Centrum, podjęcie uchwał w sprawie zasad doboru kandydatów na poszczególne kierunki studiów w r. ak. 1994/95 i zasad przyjmowania

na pierwszy rok studiów w latach ak. 1994/95 - 1996/97 laureatów i finalistów olimpiad, podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia Politechniki Śląskiej do Agencji Rozwoju Budownictwa, wybory członków Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich na kadencję 1994-96, informacja o realizacji komputerowej sieci metropolitalnej oraz sprawy bieżące i wolne wnioski.

W posiedzeniu uczestniczyło 42. członków Senatu i 5. zaproszonych gości.

Obrady prowadził Prorektor ds. Organizacji i Zarządzania prof. A. KLIMPEL, który przed przystąpieniem do części roboczej złożył gratulacje prof. Korneliuszowi MIKSCHOWI z okazji otrzymania tytułu profesora.

■ W pierwszym punkcie rozpatrzono trzy wnioski w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

● Pierwszy, dotyczący mianowania na to stanowisko dra hab. inż. Mariana DOLIPSKIEGO z Instytutu Mechanizacji Górnictwa, przedstawił Dziekan Wydz. Górnictwa i Geologii prof. B. DRZEŻLA. Dr hab. M. Dolipski (l.44, doktorat - 1981 r., habilitacja - 1990 r.) jest pracownikiem Pol. Śl. od 1974 r. i zajmuje się dynamiką maszyn do urabiania, ładowania i transportu ścianowego w górnictwie. Opublikował 105 artykułów naukowych (w tym 18 samodzielnych), wygłosił 29 referatów na konferencjach naukowych, wykonał 17 prac naukowo-badawczych oraz zgłosił 7 projektów wynalazczych. Jest autorem podręcznika

akademickiego i promotorem otwartego przewodu doktorskiego.

Trzykrotnie wyróżniony nagrodą Rektora za osiągnięcia naukowe. Był członkiem komitetu naukowego i organizacyjnego dwóch konferencji naukowych. Od 1991 r. jest Zastępcą Kierownika Zakładu Maszyn Górniczych i Systemów Technologicznych w Instytucie Mechanizacji Górnictwa, a od września 1993 r. Prodziekanem ds. Nauki na Wydziale Górnictwa i Geologii.

Rozstrzygnięcie konkursu na stanowisko prof. ndzw., ogłoszonego w czerwcu 1993 r., nastąpiło w październiku (RG - 41 "tak", 0 "nie", 1 wstrz.).

W dyskusji nad wnioskiem wypowiadali się: prof. J. KLEMENS, prof. A. KLIMPEL, prof. Wł. SIKORA. Stwierdzono, iż dorobek Kandydata jest imponujący, uzasadniający wystąpienie z wnioskiem o tytuł profesora (brak w tym dorobku wypromowania doktora uniemożliwia na razie wystąpienie z takim wnioskiem).

W tajnym głosowaniu Senat zaopiniował wniosek pozytywnie jednogłośnie (41 "tak").

● Drugi wniosek, z tego samego Wydziału, dotyczył mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab. inż. Aleksandra LUTYŃSKIEGO z Katedry Przeróbki Kopalni i Utylizacji Odpadów Mineralnych.

Dr hab. A. Lutyński (l.48, doktorat - 1976 r., habilitacja - 1991 r.) jest pracownikiem Pol. Śl. od 1969 r. Jego dorobek naukowy obejmuje: 53 publikacje (w tym 17 samodzielnych), 14 zgłoszeń patentowych, 3 patenty, 1 wzór użytkowy oraz 25 prac niepublikowanych. Brał udział w 20. konferencjach naukowych oraz w pracach organizacyjnych 7. konferencji i sympozjów (w tym 3. o charakterze międzynarodowym). Głównym osiągnięciem naukowym Kandydata jest opracowanie oryginalnych nieniszczących metod identyfikacji wytrzymałości taśmy tkaninowej na rozciąganie. Jest współautorem trzech skryptów uczelnianych i organizatorem dużego laboratorium dydaktyczno-badawczego. Jest członkiem Sekcji Mechanizacji i Automatyzacji Górnictwa Komisji Górnictwa Oddziału PAN w Katowicach, rzeczoznawcą SITG i SIMP. Wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora. Od 1991 r. kieruje Zakładem Systemów Maszyn i Urządzeń Przerobczych w Katedrze Przeróbki i Utylizacji Odpadów Mineralnych, a od września 1993 r. jest Prodziekanem ds. Organizacji.

Konkurs na stanowisko prof. ndzw., ogłoszony w czerwcu 1993 r., został rozstrzygnięty w październiku (RG - 40 "tak", 1 "nie", 1 wstrz.).

W tajnym głosowaniu Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (34 "tak", 4 nie", 3 "wstrz").

● Ostatni wniosek dotyczył mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab. inż. Edwarda TOMASIAKA z Instytutu Budowy Maszyn. Zreferował go Dziekan Wydziału Mechanicznego Technologicznego prof. W. CHOLEWA.

Dr hab. E. Tomasiak (l.53 - 1973 r., habilitacja - 1990 r.) zajmuje się napędami i sterowaniem hydraulicznym obrabiarek i maszyn technologicznych. Opublikował 46 prac, w tym 14 w czasopismach zagranicznych. Jest autorem 7. patentów i współautorem skryptu uczelnianego. Odbył staże zagraniczne w Nowosybirsku, Bratysławie oraz w Anglii i w Niemczech. Współpracuje z licznymi przedsiębiorstwami. Jest członkiem SIMP. Ogłoszony w maju 1993 r., konkurs na stanowisko prof. nadzw. został rozstrzygnięty we wrześniu (RMT - 29 "tak", 1 "nie", 1 "wstrz.).

W dyskusji nad wnioskiem wystąpił prof. L. DOBRZAŃSKI, który popierając Kandydata, zwrócił szczególną uwagę na Jego przydatność w unikalnej w skali kraju specjalności.

W głosowaniu tajnym Senat poparł wniosek większością głosów (39 "tak", 2 "nie").

■ W następnym punkcie rozpatrzono sprawę powołania prof. dra hab. inż. Jana BANDROWSKIEGO na stanowisko Redaktora Naczelnego Wydawnictw Pol. Śl. na okres 1994-96. Wniosek zreferował Prorektor ds. Nauki prof. Wł. SIKORA.

Prorektor stwierdził, iż 31 grudnia kończy się kadencja Redaktora Naczelnego i zgodnie ze Statutem, Rektor powołuje na tę funkcję kandydata za zgodą Senatu. Prof. J. Bandrowski - wg opinii Kolegium Rektorskiego - wywiązuje się dobrze z powierzonych obowiązków. Pod Jego kierownictwem Wydawnictwa rozwijają się prawidłowo, mają coraz wyższy poziom merytoryczny i edytorski i w związku z tym Kolegium Rektorskie postanowiło przedłożyć Senatowi wniosek o ponowne powołanie prof. J. Bandrowskiego na to stanowisko na lata 1994-96.

Wniosek ten stał się powodem bardzo długiej i ożywionej dyskusji na temat działalności

Wydawnictw Pol. Śl. i - przy okazji - naszej Drukarni.

W dyskusji wypowiedzieli się; prof. S. WĘGRZYN, prof. A. KLIMPEL, prof. J. CHOJCAN, prof. L. DOBRZAŃSKI, prof. Wl. SIKORA, prof. J. ZABŁOCKI, dr A. SKRZYWAN-KOSEK, prof. J. SUWIŃSKI, prof. T. GLINKA i prof. B. POCHOPIEŃ.

A oto ważniejsze opinie i uwagi wyrażone przez dyskutantów:

- Zeszyty Naukowe Pol. Śl. spełniają bardzo ważną rolę w propagowaniu dorobku naukowego Uczelni i jest to m. in. zasługa prof. Bandrowskiego, który dzięki energicznej i stanowczej działalności doprowadził nasze Wydawnictwa do odpowiedniego poziomu.
- Negatywna opinia o ZN Pol. Śl. wyrażana przez niektórych pracowników Uczelni nie znajduje potwierdzenia w faktach. ZN są znane w kraju i za granicą, o czym świadczą liczne - przytoczone przez dyskutantów - przykłady.
- Zgodnie ze Statutem kadencja Redaktora Naczelnego zaczyna się od 1 września 1994 r., a nie od 1 stycznia. Byłoby dobrze, aby Kandydat na Redaktora Naczelnego przedstawił Senatowi program rozwoju wydawnictw.
- Dorobek publikowany w ZN Pol. Śl. jest lekceważony przez różne gremia i np. CK zalicza takie publikacje do ostatniej grupy wartościowej w swoich ocenach dorobku pracowników nauki.
- Cykl wydawniczy jest zbyt długi, ale nie jest to wina Wydawnictwa lecz Drukarni.
- Drukarnia Pol. Śl. przez wiele lat była niedoinwestowana. Obecnie dokonywane są poważniejsze zakupy, które pozwolą na osiągnięcie konkurencyjnego poziomu edytorskiego oraz skrócenie cyklu wydawniczego.
- Główną domeną działalności Wydawnictwa są ZN Pol. Śl. a powinny stać się również skrypty i książki. W tym ostatnim zakresie przebieg cyklu wydawniczego nie jest zadowalający, tak pod względem jakościowym, jak i czasowym.
- Wobec różnych zarzutów wysuniętych pod adresem Wydawnictwa, wnioskowano

powołanie Komisji Senackiej, która zdecydowałaby o poprawności wyboru Kandydata na funkcję Redaktora Naczelnego. W odniesieniu do przedstawionej Kandydatury, Senat powinien opowiedzieć się za powołaniem Redaktora Naczelnego na okres 9 miesięcy (zgodnie ze Statutem) i zobowiązać Kandydata do przedstawienia sprawozdania z dotychczasowych prac i perspektyw rozwoju Wydawnictwa.

- Dotychczasowemu Redaktorowi Naczelnemu zarzucono, iż podejmuje decyzje jednoosobowo; np. dobór recenzentów odbywa się jednoosobowo, wymaga się opinii Rady Naukowej Instytutu - a takie nie funkcjonują (w tej kwestii inni dyskutanci wyjaśnili, że Redaktor Naczelny nigdy nie narzucał recenzenta, którego najczęściej proponuje Redaktor Działu; ponadto przytoczono szereg przykładów b. dobrej współpracy redaktorów działowych z Redaktorem Naczelnym).

Po zakończeniu dyskusji, Prorektor A. KLIMPEL poddał pod głosowanie trzy wnioski, które zostały w jej trakcie zgłoszone:

1. *Senat Politechniki Śląskiej wyraża zgodę na powołanie prof. J. Bandrowskiego na stanowisko Redaktora Naczelnego Wydawnictw Pol. Śl. na okres do 30.09.94 r.*
2. *Senat Politechniki Śląskiej zobowiązuje Redaktora Naczelnego do przedstawienia sprawozdania z działalności Wydawnictw Pol. Śl. za okres od 1.01.91 r. do 31.12. 93 r. oraz przedstawienia koncepcji rozwoju Wydawnictw.*
3. *Senat Politechniki Śląskiej powołuje Senacką Komisję ds. Wydawnictw (jej zadaniem byłoby przyjęcie sprawozdania z działalności Wydawnictw i przedyskutowanie koncepcji ich rozwoju).*

W tajnym głosowaniu wniosek pierwszy przyjęto większością głosów (29 "tak", 6 "nie", 4 "wstrz."). Drugi wniosek przyjęto przy jednym głosie wstrzymującym się, natomiast wniosek trzeci został odrzucony (za wnioskiem opowiedziało się zaledwie 7 osób).

■ Sprawę zmian zasad gospodarki finansowej Uczelni zreferowała mgr L. PIOTROWSKA. Do najistotniejszych zmian o charakterze merytorycznym, które przedstawiono do zaakceptowania przez Senat, należą:

- podwyższenie do 70% wykorzystania dochodów przez jednostki Uczelni z tytułu prowadzenia kursu;
- wyodrębnienie środków na finansowanie remontów budynków i budowli obejmujących remonty bieżące i kapitalne oraz modernizację (zasadniczym celem tej propozycji jest stworzenie funduszu centralnego na pokrycie kosztów zadań remontowych określonych w planie rzeczowo-finansowym przyjętym przez Senat. Zadania te ustala Komisja ds. Przeglądów Technicznych z udziałem użytkowników, którzy mają decydujący wpływ. W ramach tego funduszu mogą być również finansowane inne pozaplanowe remonty);
- utworzenie funduszu inwestycyjnego jednostek z tytułu zysków ze studiów podyplomowych i doktoranckich w wysokości 60% tych zysków;
- w kalkulacji kosztów pracy badawczej mogą występować jako koszty bezpośrednie koszty amortyzacji aparatury przeznaczonej do realizacji pracy, co oznacza, że jednostki organizacyjne mogą pokrywać część kosztów amortyzacji z prac badawczych;
- niewykorzystane środki na BW i BK pozostają w jednostkach podstawowych, a zasady ich ponownego rozdziału określa Rada Wydziału;
- podwyższenie do 50 mln zł wartości pracy badawczej zleconej, którą można realizować na podstawie tzw. potwierdzenia przyjęcia zamówienia (dotychczas było 20 mln zł).

Kolejną bardzo ważną sprawą była propozycja zmian kryteriów podziału środków finansowych na wydatki związane z procesem dydaktycznym.

Kryteria te - jak stwierdziła mgr L. Piotrowska - zostały przyjęte z propozycji Ministerstwa na rok 1994. Podział środków dotyczy tylko kwoty przeznaczonej na wydatki rzeczowe, które stanowią (10-15)% wszystkich wydatków każdego wydziału. Przyjęcie algorytmu podziału środków wg propozycji Ministerstwa

oznacza, że: 40% środków rozdysponowane będzie proporcjonalnie do kwot przekazanych wydziałom w roku poprzednim; 30% środków zależne jest od procentowego udziału przeliczeniowej liczby studentów na wydziale w stosunku do ogólnej liczby studentów w Uczelni; pozostałe 30% zależne jest od procentowego udziału przeliczeniowej liczby profesorów tytułarnych, drów hab. i drów w ogólnej liczbie tych pracowników na wydziałach.

Przy przeliczaniu liczby studentów stosowane będą współczynniki wagi, uwzględniające kosztocłonność kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, a przy przeliczaniu liczby pracowników - współczynnik wagi dla wysokokwalifikowanej kadry nauczycieli akademickich.

Opinię w sprawie proponowanych zmian przedstawił w imieniu Senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów jej przewodniczący prof. A. ZASTAWNY. Treść tej opinii przytaczamy niżej w całości.

“Opinia o szczegółowych zasadach gospodarki finansowej w Pol. Śl. w roku 1994”

W przedkładanym projekcie zasad gospodarki finansowej wprowadzono kilka ważnych zmian w stosunku do roku 1993. Proponuje się nowy algorytm do rozdziału środków na działalność dydaktyczną wydziałów. Jest to algorytm przyjęty w MEN do rozdziału środków dla uczelni. Elementami decydującymi w tym algorytmie jest liczba kształconych studentów i stan kadry naukowej. W ten sposób uczyniono pierwszy krok w kierunku likwidacji tendencji powiększania ilości godzin zajęć dydaktycznych, jako że były one elementem wcześniejszych algorytmów. Ale pełne uwolnienie od tego czynnika nastąpi, gdy w nowy sposób będzie też dzielony między wydziały fundusz plac. Zmieni to w sposób zasadniczy postępowanie wydziałów w zakresie siatek godzin nauczania. Nowy zaproponowany algorytm został też uwolniony od wskaźnika kosztów amortyzacji.

Po drugie, wyraźnie dopuszczono możliwość pokrywania kosztów amortyzacji ze środków przeznaczonych na badania naukowe. Ten element zmian, ze wspomnianą wcześniej rezygnacją ze wskaźnika kosztów amortyzacji w algorytmie podziału środków na działalność dydaktyczną wydziałów, czynią nareszcie z kosztów amortyzacji rzeczywisty koszt, który

stanie się elementem kalkulacji ekonomicznej. Już dzisiaj obserwuje się w Instytucie, w którym pracuję, na samą wiadomość o planowanej zmianie, pilne kalkulacje pracowników naukowych nad celowością posiadania zbyt licznej aparatury.

W przedkładanych zasadach przekazuje się wydziałom rozliczanie za energię i za remonty, które nie zostaną ujęte w plan remontów generalnych w Uczelni. Jest to następny krok wymuszania kalkulacji ekonomicznej w gospodarzeniu się wydziałów.

Omówione zmiany Komisja Budżetowa uważa za najbardziej znamienne w przedkładanym projekcie. W projekcie dokonano też cały szereg uszczegółowień różnych procedur i spraw, które winny usprawnić zarządzanie w jednostkach wydziałowych, na wydziałach i w Uczelni. Dotyczy to w szczególności przesunięcia w dół decyzji akceptujących niektóre koszty oraz samodzielności wydziałów w gospodarowaniu środkami na stypendia naukowe.

Środki na obsługę dydaktyki na zewnątrz wydziałów, dotyczy to w szczególności Wydz. Matematyczno-Fizycznego, ale nie tylko, mają być przyznawane z rezerwy Rektora. Komisja Budżetowa wyraża obawę, że 5% rezerwa Rektora nie starczy na to i zgłasza propozycję 7%. Rzecz w tym, że teraz na te środki będą zgłaszane konkretne zapotrzebowania udokumentowane obciążeniami, a nie jak do tej pory rozdzielano je uznaniowo i biorcy byli usatysfakcjonowani każdym przydziałem. Z Komisji Budżetowej został też zgłoszony postulat, aby środki na BW były rozdzielane między wydziały wg algorytmu uwzględniającego jakość kadry. W szczególności mógłby to być algorytm przyjęty przez KBN do rozdziału tych środków. Te dwie uwagi z Komisji Budżetowej nie zmieniają w sumie wysokiej pozytywnej oceny przez Komisję proponowanych zasad.

Wprowadzenie proponowanych zasad będzie ważną próbą dla wydziałów w możliwościach samodzielnego gospodarowania. Według ustnych deklaracji Władz Uczelni, jest wola wprowadzenia w roku 1995 zasad rozdziału także środków na fundusz plac. Dopiero ten element uczyniłby wydziały prawdziwie odpowiedzialne za swoje gospodarowanie. Wtedy perspektywa widzenia przez gospodarzy wydziałów i jednostek wydziałowych problemu siatek zajęć dydaktycznych i etatów będzie zupełnie inna.

Artykułowane są różne obawy odnośnie do

możliwości realizacji tak zmienionych zasad. Co do strony finansowej: wprowadzono element łagodzący w algorytmie rozdziału środków przez uwzględnienie w określonej proporcji kwoty środków otrzymanej w roku 1993. Większe obawy wiąże się z możliwościami realizacji zwiększonych zadań na wydziałach i w jednostkach wydziałowych w perspektywie nie roku 1994 ale następnych, kiedy byłyby wprowadzone dalsze zmiany, o których wspomniano. Zakłada się, że obsługę księgową będzie pełnić dalej Administracja Centralna. Dziekani i kierownicy jednostek wydziałowych będą obciążeni obowiązkami decyzyjnymi. Aby temu sprostać muszą dysponować szybką, pełną i przejrzystą informacją oraz mieć do pomocy pracownika o dobrych kwalifikacjach z księgowości. Szybką i dobrą informację może zapewnić sprawny system informacji komputerowej i ten element techniczny musi być zrealizowany.

Podsumowując stwierdzam, że Komisja Budżetowa popiera przedłożony projekt, wyraża uznanie Panom Rektorom i Kierownictwu Administracji Centralnej za wolę usamodzielniania wydziałów w zakresie gospodarki finansowej i zachęca członków Senatu do akceptacji przedłożonego projektu".

Jak zwykle, gdy rozpatrywane są ważne sprawy dla Uczelni, rozwinęła się długa i bardzo żywa dyskusja. Wypowiadali się: prof. S. WĘGRZYN, prof. K. MIKSCH, prof. A. ZASTAWNY, prof. F. KRASUCKI, prof. WŁ. SIKORA, mgr L. PIOTROWSKA, prof. R. SOSNOWSKI, prof. L. DOBRZAŃSKI, dr R. GRZYMKOWSKI, mgr W. WYDRYCHIEWICZ, p.M. PAC-POMARNACKA, prof. A. KLIMPEL i prof. W. CHOLEWA. A oto ważniejsze wątki z dyskusji:

- Zgłoszono zastrzeżenia co do kwalifikacji niektórych kierunków studiów w zakresie zaproponowanych wartości współczynnika wagi przy ustalaniu przeliczeniowej liczby studentów stosowanej w algorytmie podziału środków na wydatki związane z procesem dydaktycznym (prof. S. Węgrzyn, prof. F. Krasucki); zaproponowano, aby podjąć uchwałę w sprawie wystąpienia Kierownictwa Uczelni z wnioskiem do MEN o zmianę współczynników przeliczeniowych dla kierunków "Górnictwo i geologia" oraz "Informatyka" (prof. Wł. Sikora), a także dla kierunku "Wychowanie techniczne" (prof. L. Dobrzański).

- Zwrócono uwagę, że bardzo trudnym problemem będzie wprowadzenie w Uczelni samodzielności wydziałów. Konieczna będzie alokacja kadr specjalistycznych, bowiem zadania finansowe - w stosunku do obecnych - będą znacznie bardziej odpowiedzialne (prof. R. Sosnowski, prof. L. Dobrzański).

- Wyrażono zaniepokojenie sprawą rozliczania grantów. Każdy grantobiorca, który realizuje pracę we współpracy z Uczelnią, przekazuje pewną część środków na pokrycie kosztów ogólnouczelnianych. Nie odprowadza się natomiast żadnych środków na amortyzację i bezpośrednie wydatki do jednostki, której wykonawcą grantu jest pracownikiem (prof. L. Dobrzański).

- Zgłoszono wniosek dotyczący pozostawienia do dyspozycji Dziekana środków na remonty na wydziale w wysokości ok. 100-200 mln zł. na rok (prof. L. Dobrzański).

- Zaproponowano wprowadzenie degresyjnej stopy narzutu, w zależności od przerobu oraz przyznanie uprawnień Dziekanowi w zakresie umów dotyczących badań kierunkowych (prof. L. Dobrzański).

- Zwrócono uwagę, że diskutowany dokument powstał w wyniku długotrwałych dyskusji oraz wielu kompromisów i dlatego powinien być przyjęty bez wprowadzania raptownych, nie do końca przemyślanych korekt (prof. W. Cholewa).

Na zakończenie dyskusji Prorektor A. KLIMPEL poprosił o przekazanie zgłoszonych wniosków do Komisji ds. Budżetu i Finansów. Sugestię tę przyjęto większością głosów, a następnie przystąpiono do głosowania nad "Zmianami w szczegółowych zasadach gospodarki finansowej Politechniki Śląskiej". Uchwałę w tej sprawie przyjęto większością głosów, przy jednym "wstrzymującym się".

■ Następnie Prorektor A. KLIMPEL przedstawił projekty uchwał w sprawie likwidacji Ośrodka ETO i powołania w strukturze Pol. Śl. jednostki pozawydziałowej o nazwie Centrum Informatyczne. Ośrodek ETO zatrudniał wyłącznie pracowników inżyniersko-technicznych i administracyjnych. Jednocześnie była to jednostka międzywydziałowa, która zgodnie ze Statutem Uczelni

powinna prowadzić działalność dydaktyczną na rzecz co najmniej dwóch jednostek podstawowych w zakresie przedmiotów nie stanowiących odrębnych kierunków studiów, działalność naukową i kształcenie kadry. W związku z brakiem możliwości spełniania tych zadań, konieczne stało się określenie innego statusu organizacyjnego tej jednostki, a także nowego, dostosowanego do aktualnych potrzeb Uczelni, zakresu działania.

Na podstawie Statutu Uczelni (par.33) Prorektor wnioskował, aby z dniem 31.12.93 r. znieść w strukturze Uczelni jednostkę międzywydziałową o nazwie Ośrodek Elektrotechnicznej Techniki Obliczeniowej.

W dyskusji nad projektem uchwały w sprawie likwidacji ETO (dr M. ŻELECHOWER, prof. J. BENDKOWSKI, prof. W. CHOLEWA, dr A. SOBĄŃSKI, mgr W. WYDRYCHIEWICZ, prof. S. WĘGRZYN) poruszono dwa wątki: jeden dotyczący możliwości przekształcenia Ośrodka w Centrum, drugi - związany już z utworzeniem nowej jednostki i dotyczący nazwy tej jednostki. Zaproponowano (prof. J. Bendkowski), aby przyjąć nazwę "Centrum Komputerowe".

Potrzebę "likwidacji" a nie "przekształcenia" uzasadnił mgr W. WYDRYCHIEWICZ. Intencją wnioskodawcy (Senacka Komisja ds. Organizacji) było, aby nie wprowadzać zmiany pozornej, polegającej jedynie na zmianie nazwy, lecz aby była to zmiana organizacyjna, zmierzająca do zamknięcia określonego etapu działań. Wyczerpał się cel działania Ośrodka ETO, który kiedyś powstając, wykonywał swoje zadania dobrze. Obecnie te zadania powinny być zupełnie inne. Likwidacja wiąże się z rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikami i powołaniem nowych etatów oraz wyłonieniem kierownictwa w drodze konkursu. Przekształcenie daje również takie możliwości, ale wiąże się z merytorycznym uzasadnieniem celowości rozwiązania stosunku pracy z pracownikami. W uzupełnieniu prof. S. WĘGRZYN dodał, iż obecnie - przy rozwoju informatyki na wydziałach - utrzymywanie ETO w dotychczasowym kształcie straciło swój sens.

Po dyskusji i wyjaśnieniach Senat większością głosów (3 "wstrz.") podjął uchwałę w sprawie likwidacji Ośrodka Elektronicznej Techniki Obliczeniowej.

W dalszej części tego punktu przedyskutowano projekt uchwały dotyczącej powołania jednostki pozawydziałowej, której nazwę ustalono ostatecznie jako Centrum Kompu-

terowe. W dyskusji (prof. A. ZIĘBIK, prof. S. WĘGRZYN, prof. F. KRASUCKI, prof. J. SUWIŃSKI, prof. J. CHOJCAN, dr W. PILLICH, prof. A. KLIMPEL i prof. A. ZASTAWNY) poruszono - oprócz nazwy - sprawy związane z funkcjonowaniem przyszłej jednostki. Następnie większością głosów (1"wstrz.") przyjęto uchwałę następującej treści:

Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 6 grudnia 1993 roku

w sprawie powołania w strukturze Politechniki Śląskiej jednostki pozawydziałowej o nazwie Centrum Komputerowe

Senat Politechniki Śląskiej działając zgodnie z § 33 Statutu uchwała co następuje:

1. Z dniem 1 stycznia tworzy się w strukturze Uczelni jednostkę pozawydziałową o nazwie Centrum Komputerowe.

2. Podstawowymi zadaniami CK będą:

- nadzór nad budową, a w przyszłości eksploatacją uczelnianej sieci komputerowej i pełnienie funkcji administratora sieci

- promowanie w Uczelni najnowszych osiągnięć w zakresie użytkowych systemów komputerowych i prowadzenie doradztwa specjalistycznego

- administrowanie siecią komputerową Rektoratu

- inicjowanie, tworzenie i modyfikacja własnych systemów uczelni wspomagających obsługę procesu dydaktycznego

- organizowanie szkoleń dla pracowników Uczelni eksploatujących systemy komputerowe

- współdziałanie z instytucjami krajowymi i międzynarodowymi w zakresie łączności informatycznej

- zakupy sprzętu i oprogramowania komputerowego.

3. Szczegółowy zakres zadań, sposób finansowania oraz strukturę organizacyjną określi Regulamin zatwierdzony przez Senat.

4. Nadzór nad realizacją niniejszej Uchwały powierza się Prorektorowi ds. Nauki.

■ Kolejny punkt obrad poświęcony był sprawom Ośrodka Szkoleniowego w Rybniku, a ściślej jego przekształceniu w Centrum Kształcenia Inżynierskiego.

Za poparciem takiej uchwały - powiedział wieloletni Kierownik tego Ośrodka i obecny Dziekan Wydz. Górnicstwa i Geologii prof. B.

DRZEŻLA - przemawiają różne fakty, których nie można ignorować. Potencjalni kandydaci na studia w tym Ośrodku, wywodzący się z miejscowej młodzieży, są zainteresowani w zakresie kształcenia na kierunkach "Inżynieria miejska", "Organizacja i zarządzanie" oraz "Górnictwo i geologia". Należy zatem poprzeć inicjatywę i rozszerzyć kompetencje kierownictwa tego Ośrodka.

Propozycja znalazła poparcie w dyskusji, w której wypowiedzieli się: prof. B. POCHOPIEŃ, prof. J. BENDKOWSKI, prof. S. WĘGRZYN, prof. F. KRASUCKI, prof. L. DOBRZAŃSKI, prof. J. SUWIŃSKI, dr R. GRZYMKOWSKI, prof. A. KLIMPEL, mgr L. PIOTROWSKA, prof. J. ZABŁOCKI i mgr A. DUDA. Dyskusja oscylowała głównie wokół regulaminu działalności tej jednostki i wyrażała troskę o przejrzystość kompetencyjną. W efekcie przyjęto, przy jednym głosie wstrzymującym się, uchwałę następującej treści:

Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 6 grudnia 1993 roku

w sprawie przekształcenia Ośrodka Szkoleniowego w Rybniku w Centrum Kształcenia Inżynierskiego Politechniki Śląskiej i zatwierdzenia Regulaminu działalności tej jednostki

Senat Politechniki Śląskiej działając zgodnie z § 27 Statutu Politechniki Śląskiej uchwała co następuje:

1. Z dniem 1 czerwca 1994 roku przekształca się Ośrodek Szkoleniowy w Rybniku w jednostkę pozawydziałową o nazwie Centrum Kształcenia Inżynierskiego Politechniki Śląskiej.

2. Zakres zadań, strukturę organizacyjną oraz sposób finansowania Centrum Kształcenia Inżynierskiego określa Regulamin stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

W przyjętym "Regulaminie działalności Centrum Kształcenia Inżynierskiego Pol. Śl. w Rybniku" (także przy jednym głosie wstrzymującym się) zapisano m.in., że CKI kierować będzie Dyrektor powołany przez Rektora, a organem nadzorczym i doradczym Dyrektora będzie Rada Centrum, w skład której wejdą przedstawiciele wydziałów, których studenci kształcą się w CKI, przedstawiciel Władz Miasta Rybnika i przedstawiciel działających lokalnie organizacji inżynierskich. Przedmiotem działania CKI jest organizowanie:

- działalności dydaktycznej w zakresie studiów inżynierskich,
- kursów doskonalenia zawodowego,
- studiów podyplomowych,
- konferencji, sympozjów i innych spotkań naukowo-dydaktycznych,
- innych form szkolenia organizowanego przez Politechnikę Śląską oraz współpracujące z nią zakłady pracy i instytucje,
- działalności badawczo-usługowej.

■ Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ przedstawił w następnym punkcie obrad projekty uchwał w sprawie zasad doboru kandydatów na I rok studiów w r. ak. 1994/95 oraz w sprawie przyjmowania na I rok studiów w latach 1994/95 - 1996/97 laureatów i finalistów olimpiad. Projekty tych uchwał Senat przyjął bez dyskusji jednomyślnie. Ich treść zamieszczamy w rubryce DYDAKTYKA.

■ Prof. A. MOTYCZKA zreferował następnie sprawę przystąpienia Politechniki Śląskiej do Spółki Akcyjnej "Górnośląska Agencja Budownictwa".

Górnośląska Agencja Budownictwa ma stać się rzeczywistym reprezentantem Regionu w kontaktach z partnerami krajowymi i zagranicznymi w dziedzinie budownictwa. Będzie współpracować z administracją rządową i samorządową oraz z innymi instytucjami. Agencja zrzesza na zasadzie dobrowolności samorządy terytorialne, przedsiębiorstwa budowlane, środowiska naukowe oraz inne osoby prawne. Głównym celem Agencji jest finansowanie oraz przedstawianie nowych rozwiązań na terenie Górnego Śląska w zakresie budownictwa, budownictwa ekologicznego i zatrudnienia.

W uzupełnieniu Prorektor A. KLIMPEL dodał, iż Senacka Komisja ds. Organizacji zaopiniowała propozycję jednomyślnie.

Po krótkiej dyskusji (prof. J. SUWIŃSKI, prof. S. WĘGRZYN, prof. R. JANICZEK, prof. T. GLINKA, prof. A. ZASTAWNY) Senat przyjął (przy jednym głosie sprzeciwu) następującą uchwałę:

Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 6 grudnia 1993 roku

w sprawie przystąpienia Politechniki Śląskiej do Spółki Akcyjnej Górnośląska Agencja Budownictwa

Senat Politechniki Śląskiej działając zgodnie z art. 48 ust.1 pkt.8c Ustawy o szkolnictwie wyższym i § 36 Statutu wyraża zgodę na przystąpienie Politechniki Śląskiej jako akcjonariusza założyciela (z wykupem trzech pakietów akcji wartości 10 mln każda) do Spółki Akcyjnej Górnośląska Agencja Budownictwa. JM Rektor wyznaczy osobę reprezentującą Uczelnię w organach przedstawicielskich spółki.

■ W kolejnym punkcie Senat dokonał wyboru (w głosowaniu tajnym) członków Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich na kadencję 1994-96.

W skład Komisji weszli:

- z grupy profesorów
  - prof. dr hab. inż. Marek BRODZKI
  - prof. dr hab. inż. Witold GNOT
  - prof. dr hab. inż. Jerzy TOMECZEK
- z grupy doktorów habilitowanych
  - dr hab. inż. Edward TOMASIAK, prof. Pol. Śl.
  - dr hab. inż. Wojciech ZIELIŃSKI, prof. Pol. Śl.
- z grupy doktorów zatrudnionych na stanowisku adiunkta
  - dr inż. Zdzisław FILUS
  - dr inż. Piotr KOŁODZIEJCZYK
  - dr inż. arch. Jerzy WITECZEK
- z grupy st. wykładowców i wykładowców
  - dr Krzysztof CZAPLA
- z grupy asystentów
  - mgr inż. Roman ROGOZIŃSKI

■ Informację o realizacji komputerowej sieci metropolitalnej przedstawił Prorektor ds. Nauki prof. Wł. SIKORA.

W 1992 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej zwróciło się do prof. S. Węgrzyna o przedstawienie potrzeb środowiska naukowego w zakresie superkomputerów.

Opierając się na przygotowanych wówczas materiałach, KBN włączył Politechnikę Śląską do programu związanego z zakupem superkomputera i utworzenia sieci metropolitalnej. W styczniu 1993 r. KBN zwrócił się z prośbą do Rektora o złożenie wniosku inwestycyjnego. W lipcu 1993 r. KBN przyznał środki na budowę sieci komputerowej w wysokości 5 616 mln. zł. Sieć ma obejmować Gliwice i Katowice. Zalecano, aby do sieci były włączone uczelnie, instytuty naukowo-badawcze i resortowe. Zgłosiło się 9 jednostek. KBN będzie wnikliwie analizował wydatki i m.in. dlatego zaistnieje potrzeba powołania Pełnomocnika Rektora ds. Komputeryzacji.

■ W sprawach bieżących i wolnych wnioskach wypowiadali się kolejno:

● Prorektor B. POCHOPIEŃ zapoznał zebranych z terminarzem rekrutacji na studia w roku ak. 1994/95 (p. DYDAKTYKA) oraz przypomniał o możliwości zgłaszania uwag do "Regulamin studiów" do dnia 15 lutego 1994r. Następne cztery głosy dotyczyły Zarządzenia Rektora Nr 8/93/94 w sprawie mianowania adiunktów ze stopniem dra hab. na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Uwagi w tej sprawie złożyli do protokołu: prof. T. GLINKA, prof. L. DOBRZAŃSKI, prof. R. SOSNOWSKI i prof. W. CHOLEWA. Niżej cytujemy fragmenty tych wypowiedzi.

● Prof. T. GLINKA - "Punkt 2 tego Zarządzenia warunkuje zgodę na ogłoszenie konkursu między innymi od nieprzekroczenia liczby 1,2 będącej stosunkiem liczby profesorów mianowanych do liczby profesorów tytułarnych w danej wewnętrznej jednostce organizacyjnej Wydziału. Zabieram głos jako członek Senackiej Komisji ds. Kadry i jako Dziekan. Jako członek Senackiej Komisji ds. Kadry uprzejmie informuję, że ta sprawa nie była przez Komisję rozpatrywana, gdyby Komisja ją rozpatrywała, to ja byłbym przeciwny uzależnianiu liczby stanowisk profesorskich od jakichkolwiek tego typu wskaźników. Jako Dziekan uważam ten zapis za nieporozumienie, wyjaśnię to na przykładzie swojego Wydziału".

Następnie Dziekan omówił konsekwencje Zarządzenia na przykładzie Wydz. Elektrycznego i zakończył swoje wystąpienie prośbą skierowaną do JM Rektora o skreślenie tego warunku z pktu 2 Zarządzenia.

● Prof. L. DOBRZAŃSKI - "Zarządzenie JM Rektora zrobiło bardzo złe wrażenie szczególnie w grupie adiunktów z hab., a którzy nie mieli okazji wystąpić w konkursie na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Również nickorzystne komentarze występują w grupie adiunktów bez habilitacji. Wydaje się, że oprócz spraw poruszanych przez prof. T. Glinkę zarządzenie formułuje problem w ten sposób, że odpowiedni stosunek ma być w wewnętrznej jednostce organizacyjnej wydziału, co naszym zdaniem nie znajduje w niczym uzasadnienia, dlatego że podstawową jednostką jest pomimo wszystko wydział... Generalnie uważam, że jest to zarządzenie, które wcale nie jest prokreacyjne w odniesieniu do samodzielnej kadry naukowej - wręcz przeciwnie..." Profesor w zakończeniu wnioskował o zawieszenie tego Zarządzenia, a właściwie wycofanie, dlatego że narusza ono przepisy Ustawy.

● Prof. R. SOSNOWSKI - "Ze zdumieniem przeczytałem to Zarządzenie. ...Podzielałm przytoczone argumenty, dodam tylko jedno od siebie - znalazłem się w bardzo nieciekawej sytuacji jako Dziekan na Wydziale. Okazało się, że Wydział, który prowadzi 4 kierunki, jest jedynym wydziałem w Uczelni, na którym zostali jeszcze doc. drzy hab. Ja sądziłem, że jeżeli ustawodawca mocą Ustawy nie podniósł wszystkich docentów drów hab. do stanowiska prof. nadzw., tzn. że nie jest to obligatoryjne. Staralem się w jakimś czasie tę politykę prowadzić. Okazuje się, że zrobiłem bardzo źle. To zarządzenie i tego typu postępowanie powodują kompletną demoralizację..."

Profesor wnioskował przedyskutowanie sprawy w gronie: Rektorzy, Dziekani i Przewodniczący Senackiej Komisji ds. Kadry.

● Prof. W. CHOLEWA - "Informuję, że 26.11.93 r. wystąpiłem pisemnie do JM Rektora w tej sprawie". Profesor nie dopatrzył się w Zarządzeniu formalnej sprzeczności z Ustawą, ale zauważył sprzeczność z interesami poszczególnych Wydziałów. Prosił, aby JM Rektor przeanalizował te sprawę i podjął odpowiednią decyzję.

Po tych wypowiedziach Prorektor A. KLIMPEL stwierdził, iż nie chce wznawiać dyskusji na temat trybu i systemu mianowania. Do tej pory mianowano w Uczelni na stanowisko profesora nadzwyczajnego 95.

docentów i doktorów habilitowanych, z których tylko 10. uzyskało tytuł profesora. Obciążenie dydaktyczne w Uczelni jest bardzo nietypowe w skali kraju. Jesteśmy jedną z niewielu Uczelni, która przyjęła tak niskie limity obciążenia dydaktycznego - to pociąga za sobą konsekwencje. Prorektor zwrócił uwagę na fakt, że jeżeli tylko 10. profesorów uzyskało tytuł profesora, to może się okazać, że w 1995 r. przed Senatem pojawi się problem dotyczący podjęcia decyzji o powrocie - zgodnie z Ustawą - profesorów mianowanych na poprzednie stanowiska, a stanowiska docenta nie ma już w Ustawie i nic nie wskazuje na to, aby się pojawiło. Także sprawa mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego - zdaniem Prorektora wymaga przedyskutowania. Stanowisko to uzyskało do tej pory tylko 22. profesorów.

- Prorektor Wł. SIKORA - poinformował o konferencji rektorów wyższych szkół technicznych w Kielcach (relację z tej konferencji zamieściliśmy w poprzednim numerze Z ŻYCIA...).

- Prof. L. DOBRZAŃSKI - wnioskował wprowadzenie zasady "pierwszego czytania" na posiedzeniach Senatu, w przypadku rozpatrywania obszernych dokumentów.

- Prof. J. SUWIŃSKI - przypomniał o wyborach do KBN, prosił o informację na temat funduszu inwestycyjnego oraz zwrócił uwagę na brak informacji o dwóch doktoratach z Wydziału Chemicznego w biuletynie Z ŻYCIA...

W sprawie funduszu inwestycyjnego Prorektor Wł. Sikora stwierdził, iż prawdopodobnie funduszu tego nie będzie, bowiem wszystkie środki wydano na komputeryzację.

- Prof. W. CHOLEWA - zwrócił uwagę na dokonywane w innych uczelniach działania, w wyniku których z części funduszy z BK i BW utworzono specjalny fundusz określany mianem "14 pensji". Na pytanie, czy takie działanie podjęto również w naszej Uczelni, Prorektor Wł. Sikora stwierdził, iż u nas stosowane są górne pułapy wynagrodzeń i nie rozpatrywano takiej możliwości.

- Prof. S. WĘGRZYN - wyraził zaniepokojenie z powodu opóźnienia wyborów do KBN oraz z powodu braku informacji na temat naszej Uczelni w środowiskach

masowego przekazu. W tej drugiej kwestii wnioskował rozważenie możliwości powołania rzeczownika prasowego Rektora.

W sprawie informacji o Uczelni w środkach masowego przekazu Prorektor B. Pochopień wyraził odmienny pogląd stwierdzając, iż jest ona wystarczająca.

- Dr A. SOBAŃSKI - prosił o rozważenie możliwości dokonania jeszcze w grudniu wypłaty z tytułu godzin ponadwymiarowych. Mgr W. Wydrychiewicz wyjaśnił, iż zaliczka będzie wypłacona, ale nie określił dokładnego terminu, ponieważ wiąże się on ze sprawą zaliczenia kosztów do określonego roku budżetowego.

- Mgr. W. WYDRYCHIEWICZ - poinformował o umowie notarialnej podpisanej w sprawie kupna-sprzedaży Domu Studenckiego w Katowicach oraz o wykupieniu 50% zniżki na przejazdy PKP.

- Przyjęciem protokołu z drugiego posiedzenia Senatu, obrady zakończono po prawie sześciu godzinach.

Z PRAC JM REKTORA

- 2 grudnia 1993 r. podpisano umowę kupna-sprzedaży jednego z Domów Studenckich w Katowicach pomiędzy Izbą Skarbową w Katowicach i Politechniką Śląską. Zgodnie z decyzją Senatu kwota 20 mld zł. uzyskana ze sprzedaży DS zostanie przeznaczona na rozbudowę bazy sportowej Uczelni.

- W dniu 8 grudnia 1993 r. w siedzibie Fundacji im. Alfreda Kruppa w Essen (Niemcy) doszło do podpisania końcowego protokołu podsumowującego wieloletnie finansowanie badań prowadzonych w ramach Centrum Uszlachetniania Węgla. Protokół podpisali ze strony polskiej - Minister Edukacji Narodowej prof. Aleksander ŁUCZAK, Rektor Politechniki Śląskiej prof. Wilibald WINKLER i Dyrektor CUW prof. Henryk ZIELIŃSKI, a ze strony niemieckiej - Prezes Fundacji prof. Berthold BEITZ (informację o efektach działalności CUW zamieszczamy w innym miejscu - p. WSPÓLPRACA Z ZAGRA-NICĄ). Przy okazji pobytu w Niemczech

Rektor W. Winkler został zaproszony przez Rektora Uniwersytetu w Essen p. Lehmana. Podczas spotkania przedyskutowano możliwości nawiązania bliższej współpracy naukowej pomiędzy obiema uczelniami.

■ 15 grudnia 1993 r. odbyło się z inicjatywy ZNP w Politechnice Śląskiej spotkanie Kierownictwa Uczelni z Prezydium ZNP, podczas którego omawiano m.in. problematykę socjalną, w tym możliwości rozbudowy bazy wypoczynkowej Uczelni. Podobne spotkanie z Prezydium NSZZ "Solidarność" odbyło się 21 grudnia.

■ 16 grudnia 1993 r. w Katedrze Piotra i Pawła w Gliwicach została odprawiona Msza Św. w intencji pracowników i studentów Politechniki Śląskiej. Po Mszy Św. odbyło się spotkanie opłatkowe z Biskupem Diecezji Gliwickiej.

■ 17 grudnia 1993 r. w sali Senatu odbyło się spotkanie opłatkowe Kierownictwa Uczelni z Prodzikanami, natomiast kilka dni później (20 grudnia) spotkanie z Dziekanami.

■ 20 grudnia 1993 r. w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach odbyło się zebranie Porozumienia Rektorów Uczelni Śląska, Częstochowy i Opola, podczas którego m.in. przeprowadzono wybory Przewodniczącego Porozumienia. Został nim ponownie Rektor UŚ prof. dr hab. Mieczysław PAZDAN. Na funkcję Wiceprzewodniczącego wybrano Rektora Pol. Śl. prof. dra hab. inż. Wilibalda WINKLERA.

STOPNIE NAUKOWE, STANOWISKA

■ Habilitacje

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

● dr inż. Zdzisław KOWALCZUK (l. 40) z Politechniki Gdańskiej; temat pracy hab. - "Dyskretne modele w projektowaniu układów sterowania", RAu, 25.05.93 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 20.12.93 r.

● dr inż. Ryszard BIALECKI (l. 44) z Instytutu Techniki Ciepłej Pol. Śl.; temat pracy hab. - "Solving Heat Radiation Problems Using the Boundary Element Method", RME - 01.07.93 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 20.12.93 r.

■ Doktoraty

W grudniu 1993 r. stopień doktora uzyskał

● mgr inż. Zbigniew PRUSZKOWSKI (l. 42) z Katedry Technologii Chemicznej Węgla i Ropy Naftowej Pol. Śl.; temat pracy doktorskiej - "Wytwarzanie wysokojakościowych warstw rezystywnych Ni-P oraz Ni-Co-P na aktywnym podłożu ceramicznym", promotor - prof. dr hab. inż. Witold GNOT, RCh - 1.12.93 r.

■ Stanowisko profesora nadzwyczajnego

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego z dniem 15 grudnia 1993 r. następujące osoby:

- dr hab. inż. Marian DOLIPSKI - Instytut Mechanizacji Górnictwa (RG)
- dr hab. inż. Aleksander LUTYŃSKI - Katedra Przeróbki Kopaliny i Utylizacji Odpadów Mineralnych (RG)
- dr hab. inż. Edward TOMASIAK - Instytut Budowy Maszyn (RMT).

Wręczenie nominacji odbyło się 15 grudnia.

Gratulacje

DYDAKTYKA

Przedstawiamy niżej uchwały Senatu w sprawie doboru kandydatów na studia w roku akademickim 1994/95, terminy składania dokumentów i terminarz postępowania kwalifikacyjnego.

Uchwała

**Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach
z dnia 6 grudnia 1993 r.**

w sprawie zasad doboru kandydatów na poszczególne kierunki studiów w Politechnice Śląskiej w roku ak. 1994/95.

Na podstawie art. 141 ust. 1. ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65 z 1990 r., poz. 386) Senat Politechniki Śląskiej w Gliwicach na swym posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1993 r. uchwała co następuje:

§ 1

1. Wstęp na I rok studiów dziennych - na kierunkach
Automatyka i Robotyka, Elektronika i Telekomunikacja, Elektrotechnika, Fizyka Techniczna, Górnictwo i Geologia, Inżynieria Chemiczna i Procesowa, Inżynieria Materiałowa, Inżynieria Środowiska, Matematyka, Mechanika i Budowa Maszyn, Metalurgia, Technologia Chemiczna (bez specjalności *Pomiary Fizyczne w Technologii Chemicznej*) Transport, Wychowanie Techniczne - będzie wolny, o ile liczba kandydatów na określonym kierunku będzie nie większa od ustalonego limitu miejsc.
2. W przypadku, gdy liczba kandydatów na określonym kierunku studiów będzie większa od liczby miejsc, o przyjęciu kandydata zdecyduje pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej.

§ 2

1. Kandydatów na I rok studiów dziennych na pozostałych kierunkach obowiązują odpowiednio:
  - a) na kierunku Architektura i Urbanistyka - sprawdzian przedmiotowy z uzdolnień architektonicznych;
  - b) na kierunku Budownictwo - sprawdzian przedmiotowy z matematyki (obowiązuje tylko kandydatów, którzy nie zdawali matematyki na maturze);
- rozmowa kwalifikacyjna;
  - c) na kierunku Informatyka - sprawdzian przedmiotowy z matematyki;
- sprawdzian przedmiotowy z fizyki;
  - d) na kierunku Zarządzanie i Marketing - sprawdzian przedmiotowy z matematyki;
- rozmowa kwalifikacyjna.
  - e) na specjalności Pomiary Fizyczne w Technologii Chemicznej (kierunek Technologia Chemiczna)
- rozmowa kwalifikacyjna w języku angielskim.
2. Sprawdzian z uzdolnień architektonicznych jest sprawdzianem wieloczęściowym.
3. Sprawdziany z matematyki i fizyki są jednoczęściowymi sprawdzianami pisemnymi.
4. Oceny uzyskane ze sprawdzianów

przedmiotowych, jak również wynik rozmowy kwalifikacyjnej wyrażane są w punktach.

5. O przyjęciu kandydata na dany kierunek studiów decyduje suma uzyskanych przez niego punktów, której minimalną wartość dla każdego kierunku określa Uczelniana Komisja Rekrutacyjna w porozumieniu z Wydziałowymi Komisjami Rekrutacyjnymi, po podsumowaniu wyników.

§ 3

1. Wstęp na I rok studiów wieczorowych i zaocznych będzie wolny na wszystkie te kierunki studiów, na których liczba kandydatów będzie nie większa od ustalonego limitu miejsc.
2. W przypadku, gdy liczba kandydatów na określonym kierunku studiów będzie większa od ustalonego limitu miejsc, o przyjęciu kandydata zdecyduje pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej.
3. Studiowanie na studiach wieczorowych i zaocznych jest odpłatne.

§ 4

Laureaci i finaliści olimpiad przyjmowani są na I rok studiów w pierwszej kolejności - zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach z dnia 6 grudnia 1993 r. w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów w Politechnice Śląskiej w roku akademickim 1994/95 - 1996/97 laureatów i finalistów olimpiad.

Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach z dnia 6 grudnia 1993 r.

w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów w Politechnice Śląskiej w latach akadem. 1994/95 - 1996/97 laureatów i finalistów olimpiad.

Na podstawie art. 141 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65 z 1990 r., poz. 386) Senat Politechniki Śląskiej w Gliwicach na swym posiedzeniu w dniu 6 grudnia 1993 r. uchwała co następuje:

- I. Prawo przyjęcia na I rok studiów bez sprawdzianu przedmiotowego i rozmowy kwalifikacyjnej mają:
  1. laureaci Olimpiady Astronomicznej, Olimpiady Chemicznej, Olimpiady Ekologicznej, Olimpiady Fizycznej, Olimpiady Matematycznej, Olimpiady

Wiedzy Ekonomicznej, Olimpiady Wiedzy Technicznej - na wszystkie kierunki z wyjątkiem kierunku Architektura i Urbanistyka;

2. laureaci i finaliści stopnia centralnego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Budowlanych - na kierunek Budownictwo;
3. finaliści Olimpiady Matematycznej - na kierunek Matematyka;
4. finaliści Olimpiady Chemicznej - na kierunek Inżynieria Chemiczna i Procesowa, Inżynieria Środowiska oraz Technologia Chemiczna;
5. uczestnicy Zawodów II-stopnia Doświadczalnego Olimpiady Fizycznej i finaliści Olimpiady Fizycznej - na kierunek Fizyka Techniczna.

II. Zwolnienie ze sprawdzianów przedmiotowych przysługuje:

1. finalistom Olimpiady Chemicznej i Olimpiady Ekologicznej - z chemii;
2. uczestnikom Zawodów II stopnia Doświadczalnego Olimpiady Fizycznej i finalistom Olimpiady Fizycznej - z fizyki;
3. finalistom Olimpiady Matematycznej - z matematyki.

III. Podstawą uzyskania uprawnień określonych w pkt. I-II jest oryginalny dokument wydany przez główny komitet organizacyjny danej olimpiady.

IV. Z uprawnień określonych w pkt. I-II mogą korzystać laureaci i finaliści jeden raz - w roku uzyskania świadectwa dojrzałości lub w roku następnym, niezależnie od roku uzyskania tytułu laureata, finalisty lub uczestnika.

HARMONOGRAM REKRUTACJI NA STUDIA w r. ak. 1994/95

TERMIN SKŁADANIA DOKUMENTÓW

- 10.06.1994
kierunek Architektura i Urbanistyka
- 15.06.1994
pozostałe kierunki studiów

TERMINARZ POSTĘPOWANIA KWALIFIKACYJNEGO

- 14.06.1994 - (wtorek - 9.00)
15.06.1994 - (środa - 9.00)
sprawdziany z uzdolnień architektonicznych

21.06.1994 (wtorek - 9.00)
sprawdzian z matematyki;

22.06.1994 (środa - 9.00)
- sprawdzian z fizyki,
- rozmowy kwalifikacyjne dla kandydatów na kierunki: Budownictwo, Zarządzenie i marketing oraz specjalność Pomiarów fizycznych w technologii chemicznej (na kierunku Technologia chemiczna);

27.06.1994 (poniedziałek - 9.00)
- rozpoczęcie ewentualnych rozmów kwalifikacyjnych na studia dzienne dla kandydatów na te kierunki, gdzie liczba zgłoszeń przekroczyła ustalony limit miejsc;

5.07.1994 (wtorek - 9.00)
- rozpoczęcie ewentualnych rozmów kwalifikacyjnych na studia wieczorowe i zaoczne.

ORGANIZACJA

W grudniu 1993 r. ukazały się następujące akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

■ Zarządzenia

- Nr 10/93/94 z dnia 7 grudnia 1993 w sprawie przekształcenia Ośrodka Szkoleniowego w Rybniku w Centrum Kształcenia Inżynierskiego Politechniki Śląskiej
- Nr 11/93/94 z dnia 7 grudnia 1993 roku w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej jednostek podstawowych oraz w Regulaminie Organizacyjnym Administracji i Jednostek działalności gospodarczej
- Nr 12/93/94 z dnia 7 grudnia 1993 roku w sprawie powołania w strukturze Uczelni jednostki pozawydziałowej o nazwie Centrum Komputerowe Politechniki Śląskiej
- Nr 13/93/94 z dnia 7 grudnia 1993 roku w sprawie konkursu na stanowisko Dyrektora Centrum Komputerowego Politechniki Śląskiej i powołania Komisji Konkursowej
- Nr 14/93/94 z dnia 15 grudnia 1993 roku w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Studenckich Praktyk i Obozów Naukowo-Badawczych

● Nr 15/93/94 z dnia 15 grudnia 1993 roku w sprawie zasad przyznawania stypendiów asystentom stażystom

● Nr 16/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie zasad gospodarki finansowej Politechniki Śląskiej

● Nr 17/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie zasad przyznawania stypendiów naukowych

● Nr 18/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie zasad mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego w Pol. Śl.

● Nr 19/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie zasad mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej adiunktów posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego

● Nr 20/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie zasad mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej docentów posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego

● Aneks do Zarządzenia Nr 3/93/94 z dnia 28 października 1993 roku w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. kosztów utrzymania Domów Studenckich i wyżywienia w stołówkach studenckich Politechniki Śląskiej

● Aneks do Zarządzenia Nr 13/93/94 z dnia 7 grudnia 1993 roku w sprawie konkursu na stanowisko Dyrektora Centrum Komputerowego Politechniki Śląskiej i powołania Komisji Konkursowej

■ Pisma okólne

● Nr 4/93/94 z dnia 13 grudnia 1993 roku w sprawie ulg w komunikacji krajowej PKP dla pracowników Politechniki Śląskiej

● Nr 5/93/94 z dnia 20 grudnia 1993 roku w sprawie powołania Rektorskiej Komisji ds. Badań Własnych

● Nr 6/93/94 z dnia 29 grudnia 1993 roku w sprawie odpłatności za miejsce, pokój lub segment w hotelach asystenckich Politechniki Śląskiej w I kwartale 1994 roku.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

■ WYJAZDY, PRZYJAZDY

● W grudniu 1993 r. zarejestrowano 34 wyjazdy zagraniczne. Nasi pracownicy udali się do następujących krajów: Czechy (20 osób), Słowacja (3), Francja (2), Holandia (2), Wielka Brytania (2) oraz Niemcy, Rosja, Szwajcaria, Ukraina i USA (po jednej osobie). Cel wyjazdów: wymiana - 20 osób, konferencje - 12 osób, zaproszenie innego resortu - 2 osoby.

● W tym samym okresie do Uczelni przybyło 25 osób z zagranicy, w tym - 17 w ramach wymiany i 8 - na zaproszenie. A oto kraje, z których wywodzili się nasi grudniowi goście: Czechy (12 osób), Ukraina (5), Niemcy (4), Wielka Brytania (3), Słowacja (3).

■ Sprawozdanie z działalności CUW (skrót)

W 1981 r. podpisano porozumienie o współpracy naukowo-badawczej w dziedzinie przetwórstwa węgla między Fundacją im. Alfreda Kruppa von Bohlen und Halbach (AKBH) reprezentowaną przez Kuratora Fundacji prof. dr h.c Bertholda Beitza i ówczesnym Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego i Techniki reprezentowanym przez Ministra prof. Janusza Górskiego. W wyniku porozumienia utworzono wspólny polsko-niemiecki program badawczy. Porozumienie podpisano "... w przeświadczeniu, że w ramach przyszłego pokrywania potrzeb energetycznych, wybitną rolę i znaczenie posiadać będzie wykorzystanie węgla a tym samym w szczególnej mierze różne technologie uszlachetniania węgla..." oraz "... w celu wyrażenia zainteresowania obu stron w stymulowaniu współpracy naukowej i naukowo-technicznej między naukowcami i specjalistami Polski i Niemiec".

Strona polska postawiła do dyspozycji swój potencjał badawczy, zespoły naukowców i koncepcje technologiczne. Strona niemiecka zabezpieczać miała realizowany program w odpowiedni sprzęt, technikę pomiarową, aparaturę technologiczną oraz przejmowała na siebie koszty staży naukowych, uczestnictwa w konferencjach, seminariach związanych z realizacją tematyki badawczej. Docelowym efektem realizacji programu współpracy miało

być opracowanie wybranej technologii przetwórstwa węgla i doprowadzenie jej do skali pilotowej rokującej realizację przemysłowe.

Ustalono, że program będzie realizowany i koordynowany przez Politechnikę Śląską tradycyjnie i regionalnie bliską problematyce przetwórstwa węgla. Dla administrowania programem i jego finansami powołano do życia wyodrębnioną jednostkę organizacyjną Politechniki Śląskiej tzw. Centrum Uszlachetniania Węgla (CUW). Nadzór nad realizacją programów badawczych sprawowała Rada Naukowa, w skład której wchodziło po 4 przedstawiciele obu stron, sygnatariuszy porozumienia oraz pełnomocnik Fundacji Alfreda Kruppa von Bohlen und Halbach (AKBH) oraz sekretarz z ramienia MSzWiT, obecnie Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN). Z ramienia Politechniki Śląskiej członkiem Rady w całym okresie działalności CUW był Rektor Uczelni. Funkcję Dyrektora powierzono prof. dr hab. inż. Jerzemu TOMECZKOWI, a działalność skoncentrowano w filii Politechniki Śląskiej w Dąbrowie Górniczej.

W 1981 r. dokonano wstępnej selekcji tematyki badawczej koncentrując uwagę na tych projektach, które zakładały uzyskanie bądź wysokowartościowych produktów z węgla, bądź gwarantowały wysokosprawnościowe, ekologicznie czyste przetworzenie węgla w energię użytkową. Równocześnie ustalono zakres uzupełniających badań w dziedzinie fizykochemicznej struktury węgla, mechanizmów procesów pirolizy i zgazowania węgla. W latach 1982-83 laboratoria badawcze uczestniczące w realizacji programu wyposażone zostają w odpowiedni sprzęt do badań instrumentalnych i technologicznych. Zgodnie z założeniami programu prace koncentrują się na trójproduktowym rozkładzie termicznym węgla na smołę, gaz i karbonizat oraz na zgazowaniu karbonizatu. W kolejnych latach (1984 i 1985) przeprowadzane są testy technologiczne w aparaturze o nominalnej zdolności pirolizy i zgazowania ok. 50 kg/h węgla w laboratorium Instytutu Energetyki Paliwowej Politechniki Śląskiej w Dąbrowie Górniczej.

Realizacja opracowanych założeń technologii pirolizy węgla w reaktorze fluidalnym z wysokotemperaturowym wymiennikiem ciepła zanurzonym w złożu fluidalnym, aczkolwiek atrakcyjna, wymagała przetestowania w dłuższych okresach prób technologicznych.

W 1986 roku w wyniku szczegółowej dyskusji różnych aspektów problematyki pirolizy, a zwłaszcza jej powiększalności i po analizie możliwości techniczno-realizacyjnych Politechniki Śląskiej, zdecydowano wolą Rady Naukowej na kontynuację programu w kierunku pirolizy węgla w reaktorze z cyrkulującym złożem fluidalnym wg korekt wprowadzonych przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (IChPW) oraz włączono do realizacji badań zespoły i potencjał tego Instytutu. Równocześnie funkcję Dyrektora CUW powierzono dotychczasowemu członkowi Rady Naukowej CUW prof. dr hab. inż. Henrykowi ZIELIŃSKIEMU, będącemu w tym czasie również dyrektorem IChPW.

Wyniki eksperymentalne, analizy technologiczno-ekonomiczne oraz konfrontacja z realiami sytuacji energetycznej Polski jednoznacznie wskazały na atrakcyjność ukierunkowania technologii na pogłębiony proces pirolizy przebiegający w temperaturach 900-950°C dający tylko dwa produkty: niskokaloryczny gaz i karbonizat. W 1989 r. uruchomiono kolejny reaktor doświadczalny (250 kg węgla/h) z cyrkulującym złożem fluidalnym pracujący w wysokim zakresie temperatur rozkładu węgla 900-950°C i charakteryzujący się bardzo wysoką dyspozycyjnością technologiczną. Badania technologiczne, próby bilansowe i optymalizacyjne dla parametrów procesu i konstrukcji elementów reaktora, przeprowadzono dla 7 różnych węgli, charakterystycznych dla użytkowanych w energetyce, przetwarzając łącznie ponad 820 t węgla do końca 1990 roku.

Ostatnia wersja autotermicznego reaktora z cyrkulującym złożem fluidalnym, po potwierdzeniu swych zalet w ciągłym ruchu technologicznym, została zaakceptowana zarówno przez zespoły badawcze jak i Radę Naukową Programu jako rozwiązanie przydatne do dalszych działań rozwojowych. W 1990 roku wykonano, oprócz prac badawczych, szereg opracowań studialnych dotyczących włączenia opracowanej technologii w układy skojarzonej gospodarki paliwowo-energetycznej. W 1990 roku Centrum Uszlachetniania Węgla wystąpiło z propozycją kontynuacji programu do 1993 r., tym razem obejmującego przetestowanie technologii pirolizy w skali pilotowej, tj. w reaktorze o wydajności 8 t węgla/h. Tym samym zakończono realizację zakresu badań podstawowych a rozpoczęto fazę prac cyklu

badawczo-rozwojowego. Zaproponowano lokalizację technologii na terenie instalacji doświadczalno-produkcyjnej paliwa bezdymnego IChPW w miejscu istniejącego tam i zatrzymanego w eksploatacji zespołu obiektów pirolizy węgla z użyciem stałego nośnika ciepła. Niezależnie od ostatecznej decyzji sygnatariuszy porozumienia MEN i Fundacji AKBH, odnośnie przedłużenia jego ważności, przystąpiono do równoczesnego z badaniami technologicznymi projektowania nowego obiektu i jego budowy. Kierowano się zasadniczą motywacją prowadzonych prac, jaką po 10-ciu latach realizacji programu, ciągle jest racjonalizacja zużycia węgla przy pełnej ochronie środowiska naturalnego. Problematyka ta dla Polski nabrała w tym czasie również charakteru strategicznego.

Realizacja programu, konfrontowana na bieżąco z światowymi tendencjami rozwoju energetyki węglowej, dzięki możliwościom stwarzanym przez Fundację AKBH, postawiła Polskę w gronie tych państw, które mają znaczące osiągnięcia w dziedzinie nowoczesnego energetycznego użytkowania węgla. Zbliżone programy badawcze z dziedziny tzw. "czystych technologii węglowych" prowadzone są jedynie w USA i RFN w skali technologicznej porównywalnej ze skalą prac badawczych CUW w Polsce.

Można stwierdzić, że program merytoryczny współpracy Fundacji AKBH i MEN spełnił cele postawione w momencie podpisania porozumienia.

Osiągnięcie merytorycznego celu współpracy jest jedynie częścią osiągnięć programu. Należy szczególnie podkreślić wpływ współpracy polsko-niemieckiej w sferze edukacyjnej. W realizacji programu (22 tematy badawcze) uczestniczyło łącznie 150 osób reprezentujących 9 instytutów badawczych (6 uczelnianych i 2 resortowe) i 2 biura projektowe. Opublikowano 60 prac: w czasopiśmie krajowych (37) i zagranicznych (23). Uczestniczono w 78. konferencjach i seminariach oraz zorganizowano pod auspicjami CUW 8 seminariów. W trakcie realizacji programu zakończono 5 rozpraw doktorskich (w toku są dalsze 2) oraz 3 rozprawy habilitacyjne. W stażach zagranicznych uczestniczyło 20 osób, a w krótkoterminowych specjalistycznych szkoleniach 129 osób. Uzyskano też na opracowane rozwiązania 6 patentów, 11 zgłoszeń patentowych i 2 wzory użytkowe. Sumując powyższą statystykę można stwierdzić, że

realizacja programu współpracy dała Polsce pokazną ilość specjalistów z zakresu nowych technik przetwórstwa węgla, zaznajomionych z postępem tych prac na świecie i stanowiących bardzo wartościowy potencjał dla kraju o wybitnej monokulturze węglowej w gospodarce narodowej.

W 1992 r. opracowane stałe paliwo ekologiczne zostało nagrodzone złotym medalem na Światowych Targach Innowacyjnych, które odbyły się w Brukseli (Belgia).

Po pomyślnym uruchomieniu instalacji pilotowej przewiduje się jej komercjalizację począwszy od 1994 r., z partnerami, którzy już obecnie zainteresowani są w budowie pierwszego zakładu przemysłowego zlokalizowanego przy kop. Wieczorek w Katowicach. Pierwszy ciąg technologiczny o wydajności 140 tys. t/a mógłby rozpocząć produkcję w 1995 r.

Z perspektywy ponad 10. lat realizacji programu na szczególne podkreślenie zasługuje dalekowzroczność sygnatariuszy porozumienia, jak również konsekwencja w działaniu partnera niemieckiego, tj. członków Rady Naukowej Programu CUW i osobiście kuratora fundacji Alfreda Kruppa von Bohlen und Halbach prof. dr h.c. Bertholda Beitza, którzy niezależnie od gwałtownie zmieniających się wewnętrznych warunków w Polsce podtrzymywali realizację badań w tempie i kierunku zgodnym z zapotrzebowaniem gospodarki narodowej oraz uwarunkowaniami światowymi, a szczególnie europejskimi.

Realizacja programu CUW jest prekursorem i wzorem współpracy naukowo-technicznej, która obecnie nabiera szczególnego znaczenia dla Polski i Niemiec.

II Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe BIOTECHNOLOGIA ŚRODOWISKOWA

Ze względu na ogólne zainteresowanie problemami ochrony środowiska naturalnego, przedstawiamy niżej stosunkowo obszerną relację z II Ogólnopolskiego Sympozjum Naukowego BIOTECHNOLOGIA ŚRODOWISKOWA, które odbyło się w dniach 9-10 grudnia 1993 r. w Ustroniu. Jego organizatorem był Zakład Biotechnologii Środowiskowej Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki, kierowany przez prof. dra hab. inż. Korneliusza MIKSCHA.

W sympozjum uczestniczyło ponad 100 fachowców z wyższych uczelni, placówek

naukowo-badawczych, biur projektowych oraz zakładów i firm specjalistycznych. Wygłoszono 21 referatów, a 57 prac zostało przedstawionych w formie plakatów. Wiodącą tematyką były zagadnienia dotyczące gleby i wód podziemnych (w pierwszym symposium, które odbyło się w 1990 r., preferowanymi były zagadnienia oczyszczania ścieków i ochrony wód powierzchniowych).

Najbardziej oczekiwanym i spektakularnym był referat plenarny profesora Andrzeja Spychały z Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, dotyczący stanu zanieczyszczenia terenów byłych baz wojsk rosyjskich (poprzednio radzieckich). Referat ten, po uzyskaniu stosownej zgody Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska, prezentował po raz pierwszy w Polsce, wyniki prac zespołu, którym kierował prof. A. Spychała, obejmujące wszystkie tereny użytkowane do niedawna przez obce wojska. Przy okazji rozwiła się kilka mitów np. okazało się (na szczęście), iż tereny te nie są skażone promieniotwórczo. Zaskakująca była także informacja, że wiele spośród występujących na wymienionych terenach zanieczyszczeń jest spuścizną po wcześniejszych użytkownikach, gdyż były one często przedtem bazami wojsk niemieckich. Ale co najbardziej smutne, to fakt, iż dewastacja środowiska tych terenów nastąpiła także po odejściu wojsk rosyjskich. Najbardziej nierozsądnym posunięciem w tym zakresie było żądanie, aby opuszczające bazy wojska oczyścili wcześniej teren, co często spowodowało się do zakopywania różnych materiałów (nieraz niebezpiecznych) w lokalizowanych teraz żmudnie miejscach. Natomiast potwierdzeniem oczekiwań uczestników symposium było stwierdzenie, że na wymienionych terenach najbardziej uciążliwym zanieczyszczeniem są substancje ropopochodne. Tereny te stanowią wprawdzie zaledwie 0,7% przekazanej powierzchni, ale szacowany koszt ich rekultywacji wynosi prawie 70% ogólnych kosztów sanacji terenów byłych baz wojskowych.

Problem zanieczyszczenia środowiska produktami ropopochodnymi dotyczy zresztą nie tylko wymienionych terenów, gdyż bardzo podobny występuje przykładowo w okolicach rafinerii ropy naftowej, baz paliwowych (stacje benzynowe) i wielu likwidowanych zakładów przemysłowych np. koksowni.

Z wymienionego powodu szczególne zainteresowanie wzbudziły referaty i plakaty dotyczące biodegradacji gleb zarówno w

środowisku pierwotnym (in situ - jak utarło się mówić w gronie fachowców), jak również w specjalistycznych urządzeniach przystosowanych do regeneracji gleb i wód podziemnych poza miejscem ich naturalnego występowania (ex situ lub z angielska - on site). Prace te w większości dotyczyły badań w skali laboratoryjnej. Natomiast oczekiwane z zainteresowaniem pojawienie się specjalistycznych firm krajowych zaowocowało zaledwie kilkoma wystąpieniami. Najczęściej zresztą propagowano osiągnięcia zagraniczne. Chlubnym wyjątkiem była firma INSTALcompact z Poznania, oferująca sprzęt sprawdzony w skali technicznej i służący do selektywnego usuwania substancji ropopochodnych pływających po powierzchni wód podziemnych.

Zagadnienia zanieczyszczenia terenów substancjami ropopochodnymi i metody ich regeneracji były najliczniej reprezentowane (21 prac). W następnej kolejności (10 prac) znalazły się zagadnienia składowania odpadów stałych i biologicznych sposobów ich zagospodarowania, a wśród nich zarówno tak ważne, jak wpływ wysypisk odpadów na środowisko wodne, jak również dość egzotyczne, dotyczące roli dżdżownic w zagospodarowaniu odpadów komunalnych.

Równie liczne były doniesienia z zakresu biochemicznych przemian związków siarki i żelaza. W tej grupie duże praktyczne znaczenie posiada zarówno biologiczny sposób zagospodarowania fosfogipsu, uciążliwego odpadu powstającego przy produkcji nawozów fosforowych, jak również zastosowanie bakterii do usuwania siarki z zasiarzonego węgla kopalni Siersza. W tym ostatnim przypadku okazało się, że procesy mikrobiologiczne są około tysiąca razy szybsze od analogicznych przemian chemicznych.

W znacznej liczbie (9 doniesień) pojawiły się również prace dotyczące wyznaczania toksyczności i podatności na biodegradację substancji zanieczyszczających środowisko przyrodnicze. Smutną konkluzją tych wystąpień było m.in. stwierdzenie, iż z postulatów jakie zgłosili uczestnicy I Symposium w 1990 roku niewiele udało się zrealizować. Postulaty te są więc nadal aktualne. Warto więc przypomnieć, iż zmierzały one do tego aby:

- 1) wprowadzić ustawy obowiązek badania toksyczności i podatności na biologiczny rozkład wszystkich substancji chemicznych zagrażających środowisku przyrodniczemu,
- 2) opracować bank (katalog) substancji

zanieczyszczających środowisko wraz z opisem ich właściwości,

3) wprowadzić obowiązek posiadania zezwolenia na import, produkcję, składowanie i odprowadzenie do środowiska szkodliwych substancji chemicznych,

4) prowadzić (finansować) badania w zakresie metod pomiaru toksyczności i biodegradacji substancji chemicznych.

Kolejną, dość liczną grupą prac (8), były doniesienia dotyczące biologicznych metod zapobiegania występowaniu w środowisku nadmiernej ilości pierwiastków nawozowych - azotu i fosforu. Zjawisko to zwane eutrofizacją może być przyczyną zakłóceń procesów samooczyszczania wód oraz wtórnego zanieczyszczenia środowiska.

Spośród bardziej nietypowych i jednocześnie nielicznych (2), można wymienić prace związane z poszukiwaniem i selekcją szczepów bakterii z różnych środowisk naturalnych zdolnych do efektywnej biodegradacji ksenobiotyków tj. substancji naturalnie nie występujących, lecz będących produktem "cywilizacyjnym" np. pestycydy, detergenty. Prace te, dotyczące molekularnych podstaw procesów biologicznych (inżynieria genetyczna), posiadały obok poznawczego, również aplikacyjny charakter i służyć będą m.in. do ustalenia optymalnych warunków procesów biodegradacji wybranych substancji.

Aby zadowolić żądnych szczegółowych informacji uczestników, ustalono, że oprócz zamierzonej publikacji referatów w kwartalniku PAN "Biotecnologia", pełne wyniki prac prezentowanych w formie plakatów będą wydrukowane w specjalistycznym zeszycie naukowym.

OTWARCIE OŚRODKA SZKOLENIOWEGO SYSTEMU AS/400

17 grudnia 1993 r. na Wydziale Automatyki, Elektroniki i Informatyki odbyła się uroczystość związana z otwarciem Ośrodka Szkoleniowego Systemu AS/400, rozpoczynającego działalność w ramach programu INICJATYWA AKADEMICKA, realizowanego przez firmę IBM. Przybyłych na tę uroczystość gości, a wśród nich przedstawiciela IBM w Polsce pana Wiesława PUCZYŁOWSKIEGO, powitał Prorektor ds. Nauki prof. Włodzimierz SIKORA. Uroczyste przecięcie wstęgi poprzedziły wystąpienia Prorektora i pana W. Puczyłowskiego. Obaj panowie wyrazili zadowolenie z efektów wspólnych działań na

rzecz utworzenia ośrodka i zarysowali program współpracy na przyszłość. W ramach programu, obok zadań o charakterze szkoleniowym, realizowane będą badania naukowe. Szczegółowe zamierzenia dotyczące wykorzystania systemu AS/400 omówił doc. dr inż. Zdzisław POGODA, natomiast mgr inż. Jarosław KUKLIŃSKI przedstawił koncepcję zintegrowanego systemu zarządzania bankiem na przykładzie systemu INTRABANK.

STUDENCI NA STARCIE

W listopadzie 1993 r. ukazała się kolejna, piąta już, publikacja dra Jerzego BRODY i dra Wacława PLUSKIEWICZA z Zakładu Filozofii i Socjologii Instytutu Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem, poświęcona badaniom opinii studentów Politechniki Śląskiej. W opracowaniu "Studenci na starcie" autorzy przedstawiają motywy i oczekiwania edukacyjne studentów pierwszego semestru naszej Uczelni na podstawie badań przeprowadzonych na wszystkich kierunkach studiów w drugiej połowie października 1993 r.

A oto kilka wniosków wynikających z tych badań. Na wybór większości kierunków studiów, na których nie obowiązywał egzamin wstępny, wpłynęły motywy pozaukacyjne. Np. istotnym motywem dla ponad połowy studentów kierunku Fizyka oraz Mechanika i Budowa Maszyn (RMT) była możliwość podjęcia studiów bez egzaminu wstępnego. Chęć uniknięcia służby wojskowej była znaczącym motywem dla dwóch trzecich ankietowanych mężczyzn z kierunków Metalurgia i Technologia Chemiczna. Tylko na dwóch kierunkach studiów (Matematyka, Budownictwo) większość wybrałaby ten sam kierunek, gdyby obowiązywał egzamin wstępny. Za wyborem kierunku Metalurgia, gdyby na ten kierunek obowiązywał egzamin wstępny, opowiedziało się zaledwie 8,3% badanych.

Najwięcej studentów uważających podjęcie studiów za swój sukces życiowy jest na kierunkach, które uważane są nadal za prestiżowe, tj. Architektura i Urbanistyka, Informatyka, Elektronika i Telekomunikacja oraz Automatyka i Robotyka, natomiast na pozostałych kierunkach przeważająca część studentów nie jest skłonna traktować podjęcia studiów w kategoriach sukcesu życiowego. Dla tej grupy podjęcie studiów jest decyzją

pragmatyczną lub przypadkową. Wnioski te są podobne jak przed rokiem.

Większość studentów oczekuje od studiów przede wszystkim zdobycia solidnej wiedzy zawodowej, która umożliwi im w przyszłości znalezienie i podjęcie odpowiedniej pracy. Także zdecydowana większość wyraża życzenie aby wykładowcy byli dobrymi nauczycielami, potrafiącymi przystępnie przekazywać wiedzę, niewielu natomiast przywiązuje wagę do osiągnięć naukowych swoich wykładowców.

Aprobata dla studiowanego kierunku najczęściej wyrażali studenci, którzy zdali egzamin wstępny w terminie lipcowym na kierunku: Architektura i Urbanistyka, Elektronika i Telekomunikacja, Informatyka, Zarządzanie i Marketing. Rzadziej taka aprobata występowała na kierunkach, które przeprowadzały dodatkowy nabór we wrześniu (Automatyka i Robotyka, Inżynieria Środowiska, Transport). Duży udział zadowolonych z wybranego kierunku studiów wystąpił także na kilku kierunkach, na które przyjęcia odbywały się bez egzaminu wstępnego (Budownictwo, Matematyka, Mechanika i Budowa Maszyn w Katowicach).

W opinii wielu studentów wydziałów, na których nie ma studiów inżynierskich, Politechnika Śląska nie daje możliwości wyboru i szansy tym wszystkim, którym odpowiada model wyższej szkoły zawodowej. Liczba niezadowolonych ze studiów magisterskich sięga na tych wydziałach od 17,2% (kier. Informatyka) do 51,1% (kier. Inżynieria Środowiska). Studia dzienne inżynierskie prowadzone są tylko na dwóch Wydziałach: Budownictwa i Elektrycznym. Zdecydowana większość badanych z tych Wydziałów akceptuje swoje obecne studia magisterskie, bądź inżynierskie. Nadal więc pozostaje aktualny wniosek sprzed roku, że Uczelnia nie daje szansy tym wszystkim, którym odpowiadałby model wyższej szkoły zawodowej. Osoby te skazane są na studia magisterskie w naszej Uczelni, ewentualnie na znalezienie szkoły inżynierskiej poza naszym województwem. Można przypuszczać, że sytuacja ta ma również wpływ na b. niską sprawność na pierwszym roku studiów magisterskich.

Odpłatność za studia nadal nie jest akceptowana przez większość badanych, jednakże w porównaniu z rokiem 1992 prawie na wszystkich wydziałach było więcej osób

skłonnych podjąć studia, nawet gdyby były odpłatne. Wzrosła również, w porównaniu z rokiem ubiegłym, liczba osób deklarujących chęć kontynuowania studiów po ewentualnym wprowadzeniu odpłatności za nie, a także liczba osób deklarujących możliwość pewnej opłaty za studia.

KONKURS NA NAJLEPSZĄ PRACĘ DYPLOMOWĄ Z ELEKTRYKI

Już po raz 25. Gliwicki Oddział Stowarzyszenia Elektryków Polskich ogłosił konkurs na najlepszą pracę dyplomową z elektryki dla tegorocznych absolwentów Politechniki Śląskiej. Na konkurs, którego rozstrzygnięcie odbyło się 13 grudnia 1993 r. na Wydziale Elektrycznym, zgłoszono jedenaście prac z Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki, Wydziału Elektrycznego oraz Wydziału Górnictwa i Geologii (specj. Elektryfikacja i Automatykacja Górnictwa). Siedmioosobowe jury pod przewodnictwem mgr inż. Tadeusza LIPIŃSKIEGO - v-cc prezesa OG SEP, po wysłuchaniu referatów wygłoszonych przez autorów prac zgłoszonych na konkurs, postanowiło przyznać:

I nagrodę w wysokości 3 mln zł mgr inż. **Jerzemu SZRETEROWI** za pracę pt. "Opracowanie uniwersalnego programatora układów logiki programowej" wykonaną w Instytucie Elektroniki (promotor - dr hab. inż. E. HRYNKIEWICZ).

II nagrodę w wysokości 2 mln zł. mgr inż. **Tomaszowi KANARKOWI** za pracę "Opracowanie elektrycznego układu napędowego dla wózka inwalidzkiego" wykonaną w Instytucie Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej (promotor - prof. dr hab. inż. T. GLINKA).

trzy równorzędne III nagrody w wysokości po 1,2 mln zł.

- mgr inż. Piotrowi DUDZIE za pracę pt. "Analiza, projekt i budowa półmostka do czterokwadratowego przekształtnika napięcia stałego" wykonaną w Instytucie Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej (promotor - dr hab. inż. B. GRZESIK).
- mgr inż. Markowi LUDWICZEKOWI za pracę pt. "Ocena bezprzewodowego systemu łączenia firmy NEI-DAC w polskich

kopalniach" wykonaną w Katedrze Elektryfikacji i Automatykacji Górnictwa (promotor - dr inż. A. WOJACZEK).

- mgr inż. Ireneuszowi PUDŁO za pracę pt. "Układ fazowej detekcji napięć" wykonaną w Instytucie Elektroniki (promotor - dr hab. inż. L. LASEK, prof. Pol. Śl.).

Ponadto pięć prac wyróżniono nagrodami pocieszenia w wysokości po 0,5 mln zł każda. Nagrody ufundowali: Zarząd Główny SEP (1 mln zł), Zarząd Gliwickiego Oddziału SEP (10 mln zł) i Kolo SEP przy Pol. Śl. (0,1 mln zł).

ZEBRANIE SPRAWOZDAWCZO-WYBORCZE AZS

W dniu 1.12.93 r. odbyło się Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Klubu Akademickiego Związku Sportowego w Politechnice Śląskiej, na którym wybrano nowe władze. Prezesem został wybrany jednogłośnie Bolesław POCHOPIEŃ - Prorektor ds. Dydaktyki Pol. Śl.

W skład Zarządu weszli:

Jan CHOJCAN - Dziekan Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki

Maciej CIEMIĘGA - student Wydz. Aut., El. i Inf.

Krzysztof CZAPŁA - z-ca Dyrektora Ośrodka Sportu Pol. Śl.

Czesław GARNCARZ - Dyrektor Ośrodka Sportu Pol. Śl.

Józef KOC - Dyrektor PRG w Gliwicach
Wiesław STASIAK - pracownik dydaktyczny Ośrodka Sportu Pol. Śl.

Wojciech WALDOWSKI - trener koordynator tenisa stołowego

Henryk DAROCHA - v-ce Prezes urzędujący.

Do Środowiskowej Komisji Rewizyjnej wybrano Bożenę PALUCHIEWICZ, Zbigniewa BARTONIA i Wojciecha OZGOWICZA, natomiast do Sądu Koleżeńkiego - Jolantę KRZYSZKOWSKĄ i Tomasza KRZYSZKOWSKIEGO.

Zebranie nie udzieliło absolutorium ustępującemu Prezesowi, byłemu studentowi Markowi SIENSKIEMU, natomiast ustępujący Zarząd Klubu uzyskał absolutorium nielicznymi głosami (6 "za", 3 "przeciw", 32 "wstrz.").

Na pierwszym zebraniu Zarządu Klubu wybrano na funkcję v-ce Prezesa ds. Sportu Wyczynowego - Wiesława STASIAKA, a na funkcję v-ce Prezesa ds. Sportu Studenckiego - Macieja CIEMIĘGĘ. Postanowiono również powołać Klub Sympatyków AZS-u, którego organizację powierzono Józefowi KOCOWI.

RÓŻNE

■ Rada Główna Szkolnictwa Wyższego wybrała nowego Przewodniczącego. Został nim prof. zw. dr inż. Jerzy OSIOWSKI z Politechniki Warszawskiej.

■ W świątecznym numerze "Nowin Gliwickich" (z dnia 23.12.93 r.) pod hasłem "Kto jest kim w Gliwicach" zamieszczono charakterystykę Prorektora ds. Organizacji prof. Andrzeja KLIMPLA (wraz z fotografią), z której dowiadujemy się m.in., że "... po ukończeniu budowy wspaniałych kortów tenisowych chce, ażeby Park Chrobrego "odżył", zaczął służyć miastu i uczelni. Jest nawet w posiadaniu gotowych projektów, wg których Park Chrobrego może być wypełniony urządzeniami i obiektami sportowymi".

KRONIKA ŻAŁOBNA

1 grudnia 1993 r. zginął tragicznie w wieku 62. lat dr inż. arch. Stanisław WIEWIÓRA, adiunkt w Katedrze Planowania Przestrzennego i Urbanistyki Wydziału Architektury. W zmarłym nasze środowisko utraciło uzdolnionego architekta, urbanistę i wieloletniego nauczyciela akademickiego. Był serdecznym Przyjacielem, uczynnym Kolegą, człowiekiem wielkiej dobroci i gorącego serca. Uroczystości żałobne odbyły się 4 grudnia w Kościele pw. Przemienienia Pańskiego w Cięcynie k. Węgierskiej Górki i tam został pochowany na Cmentarzu Parafialnym.

Opracowanie redakcyjne:

dr inż. Marian MIKRUT, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów, Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623 tel. 26-22